

6. Jonah A. From weapons to military training: Tracking French support for Ukraine. *France24*. 19 вересня 2025 р. URL: <https://www.france24.com/en/europe/20250919-from-weapons-to-military-training-the-true-scale-of-french-aid-to-ukraine-russia-war>

7. Liste des équipements livrés à l'Ukraine – Mise à jour mai 2024. *Ministère des Armées et des Anciens combattants*. 2024. 2 p. URL: <https://surl.li/ddcueo>

8. Paris Declaration – Robust Security Guarantees for a Solid and Lasting Peace in Ukraine. *The President Emmanuel Macron official website*. 6 січня 2026 р. URL: <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2026/01/06/robust-security-guarantees-for-a-solid-and-lasting-peace-in-ukraine>

9. Tenenbaum É., Zima A. Return to the East: the Russian Threat and the French Pivot to Europe's Eastern Flank. *The French Institute of International Relations*. 13 червня 2024 р. URL: <https://www.ifri.org/en/studies/return-east-russian-threat-and-french-pivot-europes-eastern-flank>

10. Tenenbaum É. European safety guarantees for Ukraine: The torch burns between Paris and Rome. *The French Institute of International Relations*. 26 серпня 2025 р. URL: <https://www.ifri.org/en/media-external-article/european-safety-guarantees-ukraine-torch-burns-between-paris-and-rome>

Дідук Юлія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

МІСЦЕ УКРАЇНИ У КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ БРИТАНІЇ

Ключові слова: Україна, Велика Британія, Глобальна Британія, безпека.

Key words: Ukraine, Great Britain, Global Britain, security.

Ще з 2016 р. у вищих політичних колах Великої Британії за прем'єрства Терези Мей згадувалась ідея «Глобальної Британії» у контексті переосмислення державою своєї ролі на міжнародній арені. В умовах Brexit та після офіційного виходу Сполученого Королівства зі складу Європейського Союзу у 2020 р. політичний наратив поступово трансформувався у зовнішньополітичну концепцію, зокрема завдяки зусиллям тодішнього прем'єр-міністра Бориса Джонсона. Україна та Велика Британія ще з 2020 р. є стратегічними партнерами, а наразі Сполучене Королівство виступає однією з найбільших країн-донорів допомоги у зв'язку з російсько-українською війною.

Метою цього дослідження є визначити місце України у безпековому вимірі зовнішньополітичної концепції «Глобальна Британія» та можливостей, які виникають для подальшого розвитку українсько-британського співробітництва.

Концепція «Глобальної Британії», що стала своєрідною моделлю адаптації Великої Британії до міжнародних відносин після закінчення холодної війни, передбачає здійснення державою далекосяжної зовнішньої політики. Вперше ідеї «Глобальної Британії» були відображені і конкретизовані в офіційному документі британського уряду за 2021 р. «Global Britain in a Competitive Age: the Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy» [4]. Акцентуючи

увагу на сфері оборони та безпеки, британський уряд визначив для «Глобальної Британії» чотири ключові цілі, що охоплюють підтримку стратегічної переваги завдяки науці та технологіям, формування відкритого міжнародного порядку, зміцнення безпеки вдома та закордоном, а також підвищення стійкості до безпекових загроз [4, с. 18–19]. Концепція «Глобальної Британії» формує образ Великої Британії, що займає лідерські позиції у розв'язанні безпекових викликів сьогодення та реалізує амбітні ідеї у своєму зовнішньополітичному курсі.

У документі 2021 р. є згадки про Україну, зокрема щодо дипломатичної підтримки нашої держави та надання допомоги у посиленні спроможностей Збройних Сил України у боротьбі проти РФ [4, с. 61, 75]. Варто зазначити, що до повномасштабного вторгнення в умовах російсько-української війни Україна та Велика Британія мали окремі двосторонні формати співпраці у військовій сфері. Зокрема, значну роль у підготовці українських військових відіграв проєкт «ORBITAL», навчально-тренувальна місія започаткована після незаконної анексії Криму РФ [3]. Вже у контексті ідей «Глобальної Британії» у 2020 р. Київ та Лондон підписали Угоду про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство, чим заклали основи для поглибленої співпраці. Водночас на початку 2022 р. Україна долучилася до тристоронньої ініціативи за участі Великої Британії та Польщі, однак наразі у публічному просторі відсутня інформація про активний розвиток цього формату.

Більше уваги Україні приділено вже в оновленому документі британського уряду 2023 р. під назвою: «Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world», що був представлений за прем'єрства Ріші Сунака [5]. Оновлена концепція британської зовнішньої політики стала відповіддю на нові виклики для міжнародної безпеки і одним із ключових є повномасштабне московське вторгнення в Україну. Зокрема у документі зазначено, що «наша колективна безпека тепер нерозривно пов'язана з результатом конфлікту в Україні» [5, с. 8].

Зважаючи на велику кількість фінансової, військової, гуманітарної допомоги і дипломатичну підтримку, яку Україна отримала за останні роки від британських партнерів, Сполученому Королівству вдалося на тлі російсько-української війни підтвердити статус надійного союзника, що є частиною реалізації «Глобальної Британії». Попри зміни чотирьох прем'єр-міністрів протягом 2021–2026 рр. чітка позиція Британії щодо війни в Україні продовжує залишатись непохитною.

Наразі Сполучене Королівство демонструє реалізацію ідей концепції «Глобальної Британії» через тісне співробітництво з Україною. Лейбористський уряд Кіра Стармера активно залучений до розв'язання безпекових питань у євроатлантичному регіоні, який продовжує бути ключовим у концепції зовнішньої політики Сполученого Королівства. Перший візит К. Стармера на посаді прем'єр-міністра до Києва був відзначений укладенням Угоди про сторічне партнерство між країнами, яка знову затвердила наміри про поглиблене співробітництво у різних сферах, включаючи оборонне співробітництво, морську безпеку та підтримку євроатлантичних інтеграційних зусиль України [2].

Частиною концепції «Глобальної Британії» є і ініціатива щодо об'єднання країн-партнерів для підтримки України у боротьбі проти РФ під назвою «Коаліція охочих», у якій Велика Британія займає лідерські позиції. У ширшому сенсі

сам концепт «Coalitions of the Willing» стосується тимчасового об'єднання країн для досягнення певної військової або політичної цілі. Прикладами таких коаліцій в історії є операції «Свобода Іраку» (2003 р.) та «Нескорена свобода» (2001 р.), що проводились в Іраку та Афганістані під проводом США [6, с. 2].

Новий формат співробітництва був запропонований британським прем'єр-міністром у березні 2025 р. на тлі напружених українсько-американських відносин, що мали місце навесні 2025 р. Першочергово планувалось, що діяльність «Коаліції охочих» на чолі з Великою Британією та Францією стосуватиметься захисту можливої мирної угоди та гарантування безпеки для України [8].

Станом на 2026 р. до ініціативи приєдналися 35 країн, після проведених зустрічей на міністерському та військовому рівні у січні було підписано Паризьку декларацію, яка містить в собі низку компонентів, які країни-партнери зобов'язуються реалізувати лише з набранням чинності режиму припинення вогню в Україні. Зокрема, це стосується створення системи моніторингу припинення вогню (за участі США), підтримки ЗСУ та формування багатонаціональних сил, що займатимуться впровадженням заходів щодо посилення оборони України на суші, на морі та в повітрі, а також відновлення ЗСУ [1].

Однак, у дослідницькому брифінгу Палати громад Сполученого Королівства вказано, що британський уряд ще не висвітлив питання щодо чисельності та можливого складу таких багатонаціональних сил, а також характеру внесків інших учасників (у Декларації передбачається, що багатонаціональні сили будуть утворені з внесків країн-партнерів) [6, с. 5]. Водночас проблематичними є питання щодо правил можливого застосування сил із боку іноземного контингенту (наприклад, у разі повторного нападу РФ), формату залучення США на чолі з Д. Трампом, а також спроможності британських військових сил виконувати зобов'язання за умови невизначеної тривалості розгортання сил. Негативним фактором для Великої Британії є і низькі рейтинги самого прем'єр-міністра К. Стармера [7]. Однак діяльність неформального утворення продовжує розвиватись через зустрічі країн-учасниць коаліції за участі політичних лідерів. Із запровадженням більш конкретизованих механізмів діяльності цей формат співробітництва може стати корисним як для післявоєнної України, так і для зміцнення міжнародного статусу Сполученого Королівства.

Отже, безпека у Європі залишається важливою в контексті переосмислених британських інтересів, представлених концепцією «Глобальної Британії». Активна риторика і залученість Лейбористського уряду Кіра Стармера до розв'язання безпекових викликів у регіоні є прикладом реалізації ідей, запропонованих ще у 2021 р. Консервативною партією на чолі з Б. Джонсоном. Україна і надалі займатиме значуще місце у подальшому зовнішньополітичному курсі Великої Британії, оскільки російсько-українська війна залишається ключовою загрозою для всієї Європи. Наразі Лондон продовжує підтримувати Київ і створює нові можливості для розвитку українсько-британських відносин, зокрема через поступову реалізацію ініціативи «Коаліції охочих».

Джерела та література

1. Паризька декларація: Надійні гарантії безпеки для міцного й тривалого миру в Україні. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 6 січня 2026 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/parizka-deklaraciya-nadijni-garantiyi-bezpeki-dlya-micnogo-j-102313>
2. Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 16 січня 2025 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-storichne-partnerstvo-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchen-95461>
3. Defence Secretary announces extension of UK training mission to Ukraine. Ministry of Defence. *GOV.UK*. 4 November 2019. URL: <https://www.gov.uk/government/news/defence-secretary-announces-extension-of-uk-training-mission-to-ukraine>
4. Global Britain in a competitive age. The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. Command of Her Majesty. *HM Government*. March 2021. 114 p. URL: <https://surl.li/addpcb>
5. Integrated Review Refresh 2023. Responding to a more contested and volatile world. Command of His Majesty. *HM Government*. March 2023. 63 p. URL: <https://surl.li/ztnfix>
6. Mills C. Proposals for a Coalition of the Willing in Ukraine. Research Briefing. *House of Commons Library*. 8 January 2026. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-10412/CBP-10412.pdf>
7. Walker P. «Jellyfish» and «doormat»: why is Keir Starmer so deeply unpopular? *The Guardian*. 12 February 2026. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2026/feb/12/why-is-keir-starmer-so-deeply-unpopular>
8. Wong V. Starmer announces «coalition of the willing» to guarantee Ukraine peace. *BBC*. 3 March 2025. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c9vygkzkkrv0>

Затоковенко Максим

Донецький національний університет імені Василя Стуса

УКРАЇНА ТА ЄС У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ СТРАТЕГІЇ США ЗА АДМІНІСТРАЦІЇ ДОНАЛЬДА ТРАМПА

Ключові слова: зовнішня політика, США, Європа, Україна

Keywords: foreign policy, United States, Europe, Ukraine

Європейський континент у післявоєнний період посідав центральне місце в системі зовнішньополітичних пріоритетів США. Саме в Європі зосереджено найбільший контингент американських збройних сил за межами національної території, а інституційною основою гарантування її безпеки стало створення НАТО. Трансатлантичні відносини сформувалися як ключовий елемент архітектури глобального протистояння другої половини ХХ ст. та залишалися системоутворювальним чинником міжнародної безпеки.